

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО-СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

06.08.2024

м. Дніпро

№ 54/9-рк/к

Товариство з обмеженою
відповідальністю
«КОМСІТІ»

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції,
усунення причин виникнення цього
порушення і умов, що йому сприяють

Адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали дослідження регіональних ринків у сфері управління побутовими відходами, проведеного Першим відділом досліджень і розслідувань,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

1) З метою здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональних ринках послуги з управління побутовими відходами Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) провело дослідження діяльності суб'єктів господарювання щодо умов укладених договорів зі споживачами за новими моделями організації договірних відносин про надання послуги з управління побутовими відходами, передбачених статтю 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», яким було охоплене, зокрема, товариство з обмеженою відповідальністю «КОМСІТІ».

2) Запровадження нових моделей організації договірних відносин на надання послуги з управління побутовими відходами фактично розпочалось у серпні 2023 року після набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами» (далі – Правила 835).

3) Правилами 835 затверджено, зокрема, типовий індивідуальний договір про надання послуги з управління побутовими відходами.

2. СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ДІЯЛЬНІСТЬ ЯКОГО ДОСЛІДЖЕНО

4) Товариство з обмеженою відповідальністю «КОМСІТІ» (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено], місцезнаходження: [інформація,

доступ до якої обмежено]) (далі – ТОВ «КОМСІТІ», Товариство) здійснює діяльність на підставі Статуту, має самостійний баланс, рахунки в установах банку, круглу печатку зі своїм найменуванням та ідентифікаційним кодом, набуло прав юридичної особи з дня його державної реєстрації у встановленому законодавством порядку, від свого імені виступає у господарських, цивільних та адміністративних правовідносинах з юридичними та фізичними особами, набуває майнових прав та несе обов'язки, від свого імені виступає відповідачем та позивачем у судах, несе відповідальність за результати своєї господарської діяльності.

5) Згідно з відомостями, які містяться в Єдиному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності Товариства є [інформація, доступ до якої обмежено].

6) Таким чином, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «КОМСІТІ» є суб'єктом господарювання.

3. СТАНОВИЩЕ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКУ

7) Визначення становища ТОВ «КОМСІТІ» на досліджуваному ринку здійснено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України № 49-р від 05.03.2002, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики та статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

8) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

9) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

10) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є ТОВ «КОМСІТІ».

11) Конкретними послугами, які надаються Товариством, є: послуга з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів (далі – Послуга).

12) Таким чином об'єктами аналізу визначено: Послуга та суб'єкт господарювання – ТОВ «КОМСІТІ».

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

13) У відповідності до пункту 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців, постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

14) У відповідності до пункту 4.2 Методики, визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації, та цін.

15) Послуга за споживчими характеристиками, умовами споживання та реалізації не є взаємозамінною з будь-якими іншими послугами.

16) Відповідно до пункту 4.4 Методики, Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) може складатися шляхом визначення суб'єктів господарювання, які мають значущі обсяги продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.

17) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про управління відходами»:

- *операції з управління відходами* - збирання, перевезення, відновлення та видалення відходів;

- *послуга з управління побутовими відходами* - операції із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів, а також діяльність, пов'язана з організацією роботи системи управління побутовими відходами, що здійснюється виконавцем послуги з управління побутовими відходами.

18) Згідно з частиною п'ятою статті 33 Закону України «Про управління відходами» виконавцем послуги з управління побутовими відходами є суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги з управління побутовими відходами.

19) Відповідно до абзацу першого частини першої статті 32 Закону України «Про управління відходами» у територіальних громадах з чисельністю населення понад 500 тисяч осіб рішенням міської, сільської, селищної ради визначається адміністратор послуги з управління побутовими відходами.

20) Відповідно до частини третьої статті 33 Закону України «Про управління відходами» суб'єкти господарювання, які здійснюють збирання та перевезення побутових відходів, визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

21) Оскільки чисельність населення Черкаської селищної територіальної громади не перевищує 500 тисяч осіб, ТОВ «КОМСІТІ» визначено виконавцем послуг зі збирання та перевезення побутових відходів внаслідок перемоги у конкурсі на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території Черкаської селищної територіальної громади відповідно до рішення виконавчого комітету Черкаської селищної ради від 24.04.2024 № 48 «Про визначення переможця (переможців) конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території Черкаської селищної територіальної громади, встановлення тарифів на збирання та перевезення побутових відходів ТОВ «КОМСІТІ» на території Черкаської селищної територіальної громади» (далі – Рішення ВК Черкаської селищної ради № 48).

22) Між виконавчим комітетом Черкаської селищної ради та ТОВ «КОМСІТІ» укладено договір на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів (так в рішенні виконкому) з 01.06.2024 строком на 5 років, на підставі якого Товариство надає відповідні послуги в межах території Черкаської селищної територіальної громади Новомосковського району Дніпропетровської області.

23) Відповідно до пункту 5 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» **індивідуальний споживач** - фізична або юридична особа, яка є власником (співвласником) нерухомого майна, або за згодою власника інша особа, яка користується об'єктом нерухомого майна і отримує житлово-комунальну послугу для власних потреб та з якою або від імені якої укладено відповідний договір про надання житлово-комунальної послуги.

24) Першого травня 2024 року на сайті ТОВ «КОМСІТІ» за посиланням <http://komcity.com.ua/> розміщено повідомлення про публічну пропозицію ТОВ «КОМСІТІ», щодо укладення публічного індивідуального договору приєднання про

надання послуги з управління побутовими відходами на території Черкаської селищної територіальної громади.

25) Зокрема, ТОВ «КОМСІТІ» повідомляє, що є переможцем конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території Черкаської селищної територіальної громади та пропонує індивідуальним споживачам, які є власниками (співвласниками, користувачами) багатоквартирних та одноповерхових житлових будинків, отримувати послугу із збирання та перевезення побутових відходів на території Черкаської селищної територіальної громади шляхом приєднання до Публічного індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами, який є публічним договором приєднання.

26) Відповідно до преамбули та пункту 13 розділу «Тариф та порядок оплати послуги» публічного індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами, що укладається ТОВ «КОМСІТІ» зі споживачами, цей договір призначений для укладення з індивідуальним споживачем категорії «населення».

27) Отже, ТОВ «КОМСІТІ» надає Послугу, зокрема, категорії споживачів населення (фізичним особам).

3.3. Визначення товарних меж ринку

28) У відповідності з підпунктами 5.1 – 5.2 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

29) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є: - подібність призначення, споживчих властивостей, - умов використання тощо; - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, -якісних показників тощо; - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи); - відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

30) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.

31) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.

32) Послуга за споживчими властивостями, умовами користування, технічними характеристиками, тощо не має товарів – замінників.

33) У зв'язку з тим, що Послугу надає конкретний суб'єкт господарювання, якого за результатами проведеного органом місцевого самоврядування (зокрема, виконавчим комітетом Черкаської селищної ради) конкурсу визнано переможцем, споживачі можуть скористатися Послугою лише ТОВ «КОМСІТІ».

34) Оскільки Послуга не має замінників, у споживачів цієї Послуги відсутня альтернатива.

35) За таких обставин товарними межами ринку є Послуга.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

36) Згідно з пунктом 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за

межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи), є неможливим або недоцільним.

37) Відповідно до абзацу четвертого пункту 4 Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2023 № 918 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів», об'єкт конкурсу - визначена організатором конкурсу територія певного розміру та меж, на якій планується здійснення операцій із збирання відповідного виду побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні, відходи зелених насаджень) за джерелами їх утворення (домогосподарства та інші джерела, якщо їх відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств) та перевезення з відповідної території на об'єкти оброблення побутових відходів відповідно до правил благоустрою населеного пункту, регіональних та місцевих планів управління відходами.

38) Отже, особливістю Послуги є її отримання безпосередньо у суб'єкта господарювання, який провадить цю діяльність на території, визначеній в рішенні органу місцевого самоврядування.

39) Згідно з Рішенням ВК Черкаської селищної ради № 48, ТОВ «КОМСІТІ» визначено переможцем конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів **на території Черкаської селищної територіальної громади.**

40) Отже, територіальними (географічними) межами ринку Послуги є територія Черкаської селищної територіальної громади Новомосковського району Дніпропетровської області.

3.5. Часові межі ринку

41) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

42) Згідно з пунктом 1.3 Методики, часові межі ринку – це час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.

43) Ринок, на якому на протязі певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатись, як ринок товару із сталою структурою.

44) Запровадження нових моделей організації договірних відносин на надання послуги з управління побутовими відходами фактично розпочалось у серпні 2023 року після набрання чинності Правилами 835, якими затверджено, зокрема, типовий індивідуальний договір про надання послуги з управління побутовими відходами.

45) Рішенням ВК Черкаської селищної ради № 48 (від 24.04.2024) ТОВ «КОМСІТІ» визначено переможцем конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території Черкаської селищної територіальної громади.

46) Першого травня 2024 року на офіційному сайті Товариства розміщено:

- повідомлення про публічну пропозицію ТОВ «КОМСІТІ», щодо укладення публічного індивідуального договору приєднання про надання послуги з управління побутовими відходами на території Черкаської селищної територіальної громади,

- публічний індивідуальний договір про надання послуги з управління побутовими відходами (для Черкаської селищної територіальної громади),

- заяву приєднання.

47) Між виконавчим комітетом Черкаської селищної ради та ТОВ «КОМСІТІ» укладено договір на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів з 01.06.2024 строком на 5 років.

48) Публічні договори приєднання про надання комунальних послуг з власниками індивідуальних (садибних) житлових будинків вважаються укладеними, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги такий власник не вчинив дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

49) Отже, часовими межами ринку надання Послуги визначено період з моменту публікації публічного індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами (для Черкаської селищної територіальної громади) ТОВ «КОМСІТІ» на офіційному сайті Товариства, тобто, травень-липень 2024 року.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

50) Відповідно до пункту 9.1. Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

51) Зважаючи на специфіку послуги зі збирання та перевезення побутових відходів та її технологічну особливість, надання зазначеної послуги можливе лише при наявності транспортних засобів спеціального призначення, відповідного обладнання для організації надання цієї послуги.

52) Згідно з пунктом 7 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуги з управління побутовими відходами, є адміністратор послуги з управління побутовими відходами, а у разі його відсутності - визначений у встановленому законодавством порядку суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів.

53) Внаслідок специфічних особливостей ринку Послуги, а саме визначення на конкурсних засадах суб'єкта господарювання для надання вказаної послуги на певний період часу (строк дії договору між виконавцем послуги та органом місцевого самоврядування), відповідно, конкуренція у вказаний період – відсутня.

54) Ураховуючи те, що в період травня-липня 2024 року ТОВ «КОМСІТІ» було єдиним суб'єктом господарювання, що здійснює діяльність на ринку Послуги в межах території Черкаської селищної територіальної громади Новомосковського району Дніпропетровської області, відповідно, вказаний ринок має ознаки монополізованого, конкуренція на ньому – відсутня. Отже, суб'єкти господарювання, які могли б бути потенційними конкурентами для ТОВ «КОМСІТІ», відсутні.

3.7. Установлення ознак монопольного (домінуючого) становища

55) Абзацом другим частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

56) З урахуванням наведеного, відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ринкове становище ТОВ «КОМСІТІ», у період травень-липень 2024 року має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку Послуги в межах території Черкаської селищної територіальної громади Новомосковського району Дніпропетровської області, оскільки у ТОВ «КОМСІТІ» немає на цьому ринку жодного конкурента.

3. ОБСТАВИНИ ВСТАНОВЛЕНІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

3.1 НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

57) Відносини, що виникають у процесі надання та споживання житлово-комунальних послуг, регулюються Законом України «Про житлово-комунальні послуги».

58) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.

59) Частиною другою статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що **договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України** або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. Договори про надання комунальних послуг можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).

60) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавець комунальної послуги зобов'язаний готувати та укласти із споживачем договори про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором.

61) Частиною четвертою статті 25 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що послуга з управління побутовими відходами надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, Законом України «Про управління відходами» та вимогами правил надання послуг з управління побутовими відходами, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

62) Відповідно до частини сьомої статті 33 Закону України «Про управління відходами» виконавець послуги з управління побутовими відходами укладає договори із споживачами послуги.

63) Правилами 835 затверджений, зокрема, типовий індивідуальний договір про надання послуги з управління побутовими відходами (далі – Типовий договір) та пунктом 24 Правил 835 передбачено, що **послуги надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами** відповідно до статей 13 і 14 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»:

1) за моделями організації договірних відносин: - **індивідуальний договір (публічний договір приєднання) - укладається з індивідуальним споживачем відповідно до типового індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами;** - колективний договір - укладається від імені всіх співвласників багатоквартирного будинку управителем або іншою уповноваженою співвласниками особою за рішенням співвласників 12 відповідно до типового колективного договору про надання послуги з управління побутовими відходами;

2) за категоріями споживачів: - **договір з індивідуальним споживачем - укладається із співвласником багатоквартирного будинку, власником будівлі (зокрема власником індивідуального садибного житлового будинку) або за згодою власника іншою особою, яка користується будівлею і отримує послугу з управління побутовими відходами для власних потреб та з якою або від імені якої укладено договір, відповідно до типового договору з індивідуальним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами;** - договір з колективним споживачем - укладається з юридичною особою, що об'єднує споживачів у будівлі та в їх інтересах укладає договір про надання послуги відповідно до типового договору з колективним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами.

64) Пунктом 25 Правил 835 визначено, що співвласники багатоквартирного будинку (об'єднання співвласників багатоквартирного будинку) самостійно обирають один із договорів про надання послуги з управління побутовими відходами, визначених абзацом третім підпункту 1 або абзацом третім підпункту 2 пункту 24 цих Правил, а у разі неприйняття ними рішення та неукладення з виконавцем послуги відповідного договору укладають індивідуальний договір про надання послуги з управління побутовими відходами, що є публічним договором приєднання.

65) При цьому, саме **на виконавця** послуг законодавець **покладає обов'язок** забезпечення підготовки та **укладення** із споживачем відповідних **договорів** за законодавчо **встановленою формою** з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання.

66) Відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» у разі якщо співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали з виконавцем комунальної послуги відповідний договір (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і послуг з постачання та розподілу електричної енергії), з ними укладається індивідуальний договір про надання комунальної послуги, що є публічним договором приєднання.

67) Такі договори вважаються укладеними, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем комунальної послуги. При цьому розміщується повідомлення про місце опублікування тексту договору у загальнодоступних місцях на інформаційних стендах та/або рахунках на оплату послуг.

68) Публічні договори приєднання про надання комунальних послуг з власниками індивідуальних (садибних) житлових будинків вважаються укладеними, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги такий власник не вчинив дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги.

69) Абзацом другим частини третьої статті 6 Цивільного кодексу України передбачено, що сторони в договорі не можуть відступити від положень актів цивільного законодавства, якщо в цих актах прямо вказано про це, а також у разі, якщо обов'язковість для сторін положень актів цивільного законодавства випливає з їх змісту або із суті відносин між сторонами.

3.2. ФАКТИЧНІ ОБСТАВИНИ

70) У ході дослідження Відділенням було проведено аналіз публічного індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами, розміщеного з 01.05.2024 по теперішній час на сайті ТОВ «КОМСІТІ» за посиланням <http://komcity.com.ua/> (далі - Договір).

71) Відповідно до преамбули та пункту 13 розділу «Тариф та порядок оплати послуги» Договору, що укладається ТОВ «КОМСІТІ» зі споживачами, цей договір призначений для укладення з індивідуальним споживачем категорії «населення».

72) Оскільки публічні договори приєднання вважаються укладеними через 30 днів з дня опублікування, якщо співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем комунальної послуги, а власники індивідуальних (садибних) житлових будинків не вчинили дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги, Договір вважається укладеним зі споживачами категорії «населення» з 01.06.2024.

73) Станом на 01.06.2024 ТОВ «КОМСІТІ» укладено 3487 договорів про надання послуги з управління побутовими відходами зі споживачами категорії «населення».

74) Проведеним аналізом змісту Договору виявлено невідповідність його положень вимогам Типового індивідуального договору.

75) Невідповідність положень Договору Типовому договору, полягає в наступному:

Таблиця 1

Порівняння умов публічного індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами ТОВ «КОМСІТІ» та умов Типового договору, затвердженого Правилами 835

Типовий індивідуальний договір про надання послуги з управління побутовими відходами, затверджений Правилами 835	Публічний індивідуальний договір про надання послуги з управління побутовими відходами ТОВ «КОМСІТІ»	Невідповідності умовам Типового договору
<p>Підпункт 6 пункту 12 «Виконавець зобов'язується» розділу «Права та обов'язки виконавця»: б) самостійно здійснювати перерахунок вартості послуги за весь період її ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості, а також сплачувати неустойку (штраф) у розмірі, встановленому відповідно до пункту 25 цього договору;</p>	<p>Підпункт 6 пункту 12 «Виконавець зобов'язується» розділу «Права та обов'язки Виконавця»: б) самостійно здійснювати перерахунок вартості послуги за весь період її ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості.</p>	<p>Звуження кола законодавчо встановлених обов'язків виконавця послуг.</p>
<p>Абзац четвертий пункту 25 розділу «Відповідальність сторін за порушення договору»: 25. У разі ненадання послуги, надання її не в повному обсязі або невідповідної якості виконавець здійснює перерахунок вартості послуги, а також сплачує споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуги), за кожен день ненадання послуги, надання її не в повному обсязі або невідповідної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду,</p>	<p>Розділом «Відповідальність сторін за порушення договору» - не передбачено.</p>	<p>Звуження кола законодавчо встановленої відповідальності виконавця послуг.</p>

протягом якого відбувалася ліквідація наслідків аварій або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуги, що виникли з вини споживача.		
--	--	--

76) Як видно з наведеної порівняльної таблиці 1, положення розміщеного на офіційному сайті ТОВ «КОМСІТІ» Договору, що пропонується ТОВ «КОМСІТІ» для укладення зі споживачами, не відповідають вимогам Типового договору, затвердженого Правилами 835, та **звужують коло прав споживачів та власної відповідальності ТОВ «КОМСІТІ»**, а саме:

- **відсутність повного обов'язку виконавця** самостійно здійснювати перерахунок вартості послуги за весь період її ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості, **а також сплачувати неустойку (штраф) у розмірі, встановленому відповідно до пункту 25 цього договору;**

- **відсутня відповідальність виконавця** у разі ненадання послуги, надання її не в повному обсязі або невідповідної якості виконавець здійснює перерахунок вартості послуги, а також сплачує споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуги), за кожен день ненадання послуги, надання її не в повному обсязі або невідповідної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалася ліквідація наслідків аварій або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуги, що виникли з вини споживача.

77) Типовим договором чітко визначено обов'язки та відповідальність споживача та виконавця, а відсутність зазначених обов'язків та відповідальності виконавця суперечить істотним умовам Типового договору, зокрема, зазначеним в розділах «Права та обов'язки виконавця» та «Відповідальність сторін за порушення договору».

78) Типові договори є формою регулювання договірних відносин у сфері господарювання, вони застосовуються для спрощення процесу укладання конкретних господарських договорів та визначення бажаної, з точки зору держави, моделі договірного зобов'язання. **Головною ознакою типових договорів є їх обов'язковість.**

79) Отже, ТОВ «КОМСІТІ» повинно було укласти Договір відповідно до Типового договору, затвердженого Правилами 835, не відступаючи від його змісту, тобто не зменшуючи коло прав споживача, власних обов'язків та відповідальності за порушення умов Договору.

80) З огляду на зазначене, дії ТОВ «КОМСІТІ», які полягають в укладанні публічного індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами, розміщеного на офіційному сайті ТОВ «КОМСІТІ», в редакції, що не відповідає положенням чинного законодавства, зокрема, Типового договору, затвердженого Правилами 835, можуть призвести до ущемлення прав та інтересів споживачів.

4. АНТИКОНКУРЕНТНІ НАСЛІДКИ ДІЙ ТОВ «КОМСІТІ»

81) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монополюючим (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополююче (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів

господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

82) Унаслідок укладення зі споживачами публічного індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами, розміщеного на офіційному сайті ТОВ «КОМСІТІ», який не відповідає умовам Типового договору, затвердженого Правилами 835, ТОВ «КОМСІТІ» звузило права споживачів та власну відповідальність як виконавця послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів за порушення умов договору, що може призвести до порушення прав та ущемлення інтересів споживачів.

83) Така поведінка ТОВ «КОМСІТІ» є можливою лише внаслідок відсутності вибору для споживачів інших виконавців послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.

84) З огляду на зазначене, завдяки ринковій владі, ТОВ «КОМСІТІ» має можливість нав'язувати споживачам умови договорів, які не передбачені нормами чинного законодавства, для можливості отримання послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів, що може мати наслідком обмеження прав та ущемлення інтересів споживачів послуг.

85) Така поведінка притаманна саме монопольному утворенню, оскільки у взаємовідносинах із суб'єктом господарювання, що має монополю владу, споживачі його послуг знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуг та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.

5. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ ТОВ «КОМСІТІ» ДІЙ ЗА УМОВ ІСНУВАННЯ ЗНАЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ

86) Наявність у суб'єкта господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку не є протиправним, однак такий суб'єкт господарювання має усвідомлювати можливість певного обмеження своєї діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, визначати свою поведінку на основі пріоритету прав споживачів та у будь-якому разі не створювати умови, які породжують або можуть породжувати порушення їх прав та ущемлення інтересів.

87) Унаслідок вчинення ТОВ «КОМСІТІ» дій, які полягали в укладанні зі споживачами публічного індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами, розміщеного на офіційному сайті ТОВ «КОМСІТІ», який не відповідає умовам Типового договору, затвердженого Правилами 835, тим самим зменшивши права споживачів та власну відповідальність як виконавця послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів за порушення умов цих договорів, його привабливість для споживачів могла б різко зменшитися і тому за умов існування значної конкуренції на ринку, необхідною ознакою якої відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є можливість вибору у споживачів, ТОВ «КОМСІТІ» істотно втратило б свою ринкову частку та, як наслідок, прибуток.

6. ВИСНОВКИ ВІДЦЛЕННЯ

88) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

89) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем за умовами пункту 2 статті 50 цього Закону визнається порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

90) Враховуючи, що ТОВ «КОМСІТІ» протягом травня-липня 2024 року на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів в територіальних (географічних) межах Черкаської селищної територіальної громади Новомосковського району Дніпропетровської області, має ознаки монопольного (домінуючого) становища, його дії, які полягають в укладанні публічного індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами зі споживачами категорії «населення», розміщеного на офіційному сайті ТОВ «КОМСІТІ», який не відповідає умовам Типового договору, затвердженого Правилами 835, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.

91) Відповідно до частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.

Враховуючи наведене, керуючись статтями 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтю 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 із змінами та доповненнями, адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає такі обов'язкові до розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Товариству з обмеженою відповідальністю «КОМСІТІ» (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено]) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунути причини виникнення цього порушення і умови, що йому сприяють шляхом:

1. Укладення зі споживачами публічного індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами зі споживачами категорії «населення», розміщеного на офіційному сайті ТОВ «КОМСІТІ», у відповідності до вимог чинної редакції Типового індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами».

2. Інформування споживачів, з якими укладено публічний індивідуальний договір про надання послуги з управління побутовими відходами, умови якого не відповідають Типовому договору, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами», про можливість переукладання та/або внесення змін у відповідності до вищезазначеного типового договору.

Зазначаємо, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист

економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень цих рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України не розпочинатиме провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **упродовж 30 днів** з дня їх отримання з наданням документів, підтверджуючих виконання рекомендацій.

Голова адміністративної колегії

Лариса ГРЕЧАНА